

POSUDEK VEDOUCÍHO DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno diplomantky:	Ing. Marie Nedvědová
Téma práce:	Trestný čin dotačního podvodu podle § 212 trestního zákoníku a poškození finančních zájmů Evropské unie (§ 260 tr. zák.)
Rozsah práce	148 458 znaků vč. mezer
Datum odevzdání práce:	20. 5. 2019
Vedoucí diplomové práce:	JUDr. Simona Heranová, Ph.D.
Oponent diplomové práce:	JUDr. Jiří Mulák, Ph.D.

1. Aktuálnost (novost) tématu

Diplomantka si za téma zvolila problematiku trestných činů dotačního podvodu podle § 212 TZ a poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 TZ. Jde o téma aktuální, důležitost dotačního způsobu (spolu)financování projektů neustále nabývá na významu, přičemž jsou stále hledány cesty pro jeho efektivní využívání, což s sebou nevyhnutelně nese potřebu adekvátní kontroly a případně též represe, zdůrazňované zejména ze strany Evropské unie. V rovině trestního práva se projevuje především řešenými dvěma skutkovými podstatami, které lze oprávněně považovat za problematické, a to jak z hlediska (trestně) právní teorie, tak i z hlediska aplikační praxe.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Jde o téma především hmotněprávní, vyžadující hlubokou a systémovou znalost základních termínů a otázek souvisejících zejména s pojmem trestného činu a jeho znaky, jakož i obecně náročné problematiky důvodů vyloučení jednočinného souběhu. Významnou roli zde hraje též otázka subsidiarity trestní represe a aktuální formální pojetí trestného činu v českém trestním právu. Jde tedy o téma náročnější, a to s přihlédnutím k vybraným řešeným skutkovým podstatám, jejichž teoretické i praktické užití a obsah není dosud jednotně ustálené. Diplomantka se v tomto směru hlubší odborné analýze termínů spíše vyhnula, nicméně text zase obohatila o podrobnější výklad k termínu dotace a mimotrestní právní úpravě nakládání s nimi, dále o vybrané procesněprávní souvislosti (stručně k otázce dokazování, resp. spolupracujícího obviněného) či výklad o institucích zabývajících se řešenou trestnou činností (Olaf, Eurojust, Evropský prokurátor).

Diplomantka vychází ze standardních zdrojů, tedy učebnic, monografií, komentářů, výjimečně též odborných článků v množství postačujícím pro účely diplomové práce. Při parafrázování obsahu odborných termínů či tezí by bylo žádoucí je častěji v textu odkazovat (např. odstavec týkající se totožnosti skutku na str. 31 a 32 a další pasáže napříč textem) a ve vhodných souvislostech též rozebrat více do hloubky. Zdařileji pracuje s legislativními dokumenty a v pasážích, kde se více věnuje kazuistice, též s judikaturou. Cizojazyčné prameny jsou zastoupeny ojedinele.

V práci využila standardní vědecké metody, zejména metodu deskriptivní, analýzu, příležitostně též syntézu. Při výkladu textu TZ užití metody interpretace právních norem explicitně neuvádí, lze zaznamenat např. výklad systematický i historický.

3. Formální a systematické členění práce

Formální členění práce je přehledné, maximálně třístupňové a vychází z doporučené šablony.

Diplomantka ve čtyřech kapitolách řeší pojem dotace, skutkovou podstatu trestného činu dotačního podvodu podle § 212 TZ včetně dalších souvislostí, otázky (trestně) právní ochrany finančních zájmů EU, kde je výklad relevantní skutkové podstaty podle § 260 TZ spíše upozaděn. Práci uzavírá podrobným rozбором vývoje aplikační praxe v otázce souběhu skutkových podstat podle § 212 a § 260 TZ.

Po obsahové stránce systematika textu není zcela ideální, vedle dílčích nepřesností (např. řešení svou podstatou subjektivní stránky v části nazvané objekt – viz kap. 2.1.1.), by práci (a jinak vítaným vlastním hodnocením a rozborům diplomantky) prospělo přehlednější rozlišení jednotlivých znaků skutkové podstaty, neboť právě jejich rozbor je podstatou řešeného tématu. I s ohledem na další vývoje a názory diplomantky by tak bylo žádoucí, zachovat standardní vědeckou strukturu a rozlišit a vymezit přehledněji např. u objektivní stránky vedle jednání, následku, též příčinnou souvislost a podobné odborné termíny, které jsou s ohledem na téma práce i způsob jejího zpracování významné.

Vývoj textu je zpravidla plynulý, nicméně návaznost není vždy zcela přirozená, některé otázky jsou rozebírány opakovaně, nicméně ne zcela konzistentně napříč textem v různých pasážích (blíže viz bod 5. tohoto posudku). V hodnoceních diplomantky k předkládanému výkladu nebývají dostatečně rozlišené významné rozdíly mezi samostatnými skutkovými podstatami dotačního podvodu podle prvních dvou odstavců § 212 TZ. Rozsáhlé popisné části např. v bodech 3.1.1 až 3.1.4. jsou pak nadbytečně obsáhlé, a to na úkor žádoucí odbornějšího výkladu a zkoumání znaků skutkových podstat řešených trestných činů, v této souvislosti zejména podle § 260 TZ. Vhodně jsou pak do textu průběžně vkládány pasáže týkající se trestní odpovědnosti právnických osob.

Své závěry pak již v zásadě přehledně shrnuje v závěru práce.

4. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cílem práce diplomantky, jak uvádí v závěru práce, bylo shrnout právní úpravu trestného činu týkajícího se dotací a ochrany finančních zájmů Evropské unie na přerozdělování finančních prostředků a posoudit systém právní ochrany objektu této trestné činnosti. Toho cíle v zásadě dostala, byť například otázku objektu stěžejních skutkových podstat neřeší v práci z odborného hlediska zcela uspokojivým způsobem.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Automatická kontrola textu vykázala maximální míru podobnosti nižší než 5%, tedy míru u právnického textu běžnou. Na zdrojové prameny je při jejich parafrázování zpravidla odkazováno, text

	obsahuje i vlastní hodnocení a názory diplomantky, což ve svém souhrnu nevzbuzuje pochybnosti o jejím autorství.
Logická stavba práce	Viz systematika práce shora
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Diplomantka vycházela z přijatelného množství vědeckých monografií, článků i dostatečného výběru judikatury, a to včetně několika pramenů cizojazyčných. Na zdroje odkazuje v poznámkovém aparátu, přesto při některých odborných výkladech i předkládaných tvrzení diplomantky by na zdroje předkládaného mělo být odkazováno průběžněji (např. výklad týkající se totožnosti skutku) či by vlastní závěry měly být podrobněji a konkrétněji zdůvodněné (např. opakovaná vyjádření, že jde o kriminalitu s vysokou latencí, kterou je stále obtížnější odhalit, viz např. str. 13). Zkratky užívané při odkazování na zdroje (<i>Ibid.</i> apod.) neužívá.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Hloubka provedené analýzy je přijatelná, nicméně často, zřejmě v souvislosti s menší pozorností věnovanou znakům skutkové podstaty obecně i konkrétně, jsou v práci obsažena přílišná zjednodušení, která tak zbytečně ubírají na přesvědčivosti diplomantčíným syntézám a doporučením, v nichž se příležitostně reflektují. Hlubší analýzu provádí např. ve vztahu ke vhodné zvolené kazuistice (např. str. 27 a násl.). Celkově však k tématu zjevně není přistoupeno povrchně, když diplomantka sama nastiňuje vhodné souvislosti, které, byť zpravidla jen stručně, rozebírá (např. otázka účinné lítosti, jednočinného souběhu tr. činů podle § 212 a 260 a výši škody, subsidiarita v konkrétních souvislostech, ukládání trestů vč. komparace se zahraničím, procesní souvislosti atp.).
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Po formální stránce je práce přehledná. Obsahuje též statistické podklady zpracované ve formě tabulek a přehledná schémata.
Jazyková a stylistická úroveň	Práce je na dostačující vědecké úrovni, při konfliktnějším výkladu však někdy poněkud neobratně formulovaná. Obsahuje drobné množství gramatických chyb a

	překlepů (např. v interpunkci, a to zejména v úvodu práce).
--	---

5. Vyjádření k práci

Zvolené téma je tématem spíše náročnějším, pro opravdu kvalitní rozbor je třeba komplexní porozumění zejména znakům trestného činu. Je na místě vyzdvihnout snahu diplomantky nepojmout téma výhradně popisně, ale poukazovat na originálně a zpravidla dobře zvolené souvislosti a pouštět se též do polemik a vlastních subjektivních závěrů. Nicméně ty nepůsobí zcela konsistentně a zdá se, že do jisté míry trpí právě nedostatečným prostorem věnovaným základním termínům v konkrétních souvislostech řešeného (např. otázka objektu trestného činu dotačního podvodu, kde diplomantka příliš zjednodušeně uvádí, že jím je majetek poskytovatele dotace). To souvisí i s poněkud v textu práce jednoznačně neujasněným termínem škoda (jako následku trestného činu), kde na jednu stranu správně předkládá závěry Nejvyššího soudu, že jím je celá výše dotace poskytnuté na základě nepravdivých údajů, zároveň bez odůvodněné polemiky uvádí, že dle jejího názoru je třeba odlišovat situace, kdy je část dotace použita oprávněně (aniž by blíže řešila, jde-li o situaci spadající pod § 212 odst. 1 či odst. 2 TZ) a za škodu považovat pouze část neoprávněně poskytnuté dotace. Neobratně je vyjádřena i její úvaha týkající se pokusu trestného činu dotačního podvodu v případech, kdy k vyplacení dotace nedojde (její názor je však správný, a to nejen „podle jejího názoru“, ale i podle četné judikatury či základní nauky o trestněprávní odpovědnosti). U hodnocení diplomantky ke kazuistice na str. 26 by též bylo k přesvědčivosti vhodné upřesnit obsah termínů škoda, bezdůvodné obohacení a prospěch.

Velmi dobře se diplomatka pouští do rozborů a úvah o (komplikovaném) uplatnění zásady subsidiarity trestní represe v souvislosti se zkoumanou trestnou činností. Je pak na škodu (ať již je to způsobeno přímo nedostatečným zkoumáním základních termínů nebo jen poněkud neobratným vyjadřováním), že tyto její úvahy zůstávají „jen“ na dobré cestě k velmi přínosným a žádoucím rozborům, když v nich jsou dále ne zcela promyšleně užívány termíny zjištěný motiv, případně zužována jednání na ta, vedená motivem neoprávněně obohatit sebe nebo jiného, ačkoliv z logiky věci lze zároveň dovozovat, že k neoprávněnému obohacení, s ohledem na pojetí škody u dotačního podvodu, dojde pravidelně, když je např. vyplacena dotace na základě žádosti obsahující nepravdivé skutečnosti (nabízející se otázku příčinné souvislosti pak diplomantka explicitně neřeší, byť, jak vyplývá ze závěru, z ní ve svých závěrech v podstatě vychází, blíže nevyužívá ani s řešeným související odborné termíny známé trestnímu právu jako jsou motiv, pohnutka, apod.). To jsou však výtky směřující k tomu, že sympatická snaha diplomantky poukázat na velice problematické souvislosti řešeného, mohla být provedena erudovanějším způsobem s respektem k zaužívaným trestněprávním termínům. Tím by se výsledný dojem z předkládané práce významně zlepšil (jednoznačněji vypointovaný konflikt ve vyjádřené potřebě přísnější represe se zásadou subsidiarity, přičemž např. termín „úmysl výslovně směřující k ...“, který používá diplomantka v závěru práce, by bylo na místě vyjádřit pomocí standardních kategorií zavinění – tj. zde zřejmě jako úmysl přímý apod.).

Ve svém celku však práce, obsahující rozsáhlé výkladové pasáže, přesahující, nikoliv však irrelevantně, obvyklý rozsah zpracování tématu, ale i dobře zvolené rozborů praktických souvislostí a podstatných problémů řešeného, byť třeba popsané ne vždy zcela výstižně či terminologicky přesně, je nepochybně způsobilým podkladem k obhajobě.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Doporučuji
Navržený klasifikační stupeň	2

1. Jaké by spatřovala možnosti využití zásady subsidiarity u neoprávněně poskytnutých dotací v částce převyšující 5 milionů Kč (např. na základě nepravdivých informací v žádosti či přidělených ze strany představitele poskytovatele dotace v rozporu s pravidly pro jejich rozdělování) při právní kvalifikaci podle § 212 i § 260 TZ?

2. Považovala by za vhodné ukládat citelné majetkové tresty (např. jí doporučované propadnutí majetku) i v případě, kdy dotací dojde k obohacení jiného subjektu, nežli pachatele (např. při dotacích pro územně samosprávné celky)?

V Praze dne 15. 8. 2019

Simona Heranová
vedoucí diplomové práce